BİLİMSEL ARAŞTIRMA MAKALESİ YAZMA

VE

ELEŞTİREL OKUMA

24.ULUSAL BÖBREK HASTALIKLARI, DİYALİZ VE TRANSPLANTASYON HEMŞİRELİĞİ KONGRESİ
(22-26 EKİM 2014)

Prof. Dr. Süheyla A. ÖZSOY

Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Halk Sağlığı Hemşireliği ABD Başkanı

Bu sunuda 3 temel kavramı inceleyeceğiz

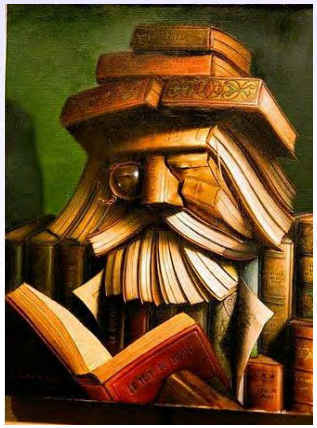

Okuma

Yazma

Düşünme

- **Nasıl okuma?**
- **Nasıl yazma?**
- **Nasıl düşünme?**

- **Eleştirel okuma**
- **Eleştirel yazma**
- **Eleştirel düşünme**

“Türkiye Cumhuriyeti’nin temeli kültürdür. Kültür; okumak, anlamak, görebilmek, görebildiğinden mana çıkarmak, ders almak, düşünmek, zekayı terbiye etmektir.”

(M. Kemal Atatürk)

OKUMA

- Kişinin okuryazarlıktan okurluğa geçmesi öncelikle okuryazarlık becerisini sürekli olarak kullanmayı alışkanlık haline dönüştürmesine bağlıdır.
- Okuduklarının artalanına inebilecek, onları eleştirel ve araştırmacı bir yaklaşımla değerlendirecek, sorgulayacak bir donanım gerekir.

DÜŞÜNCELERİNİ İFADE ETME ÖZGÜRLÜĞÜ

- Bu donanımın odak noktası da kişinin kafasını bağımsızca kullanabilmesidir.
- Okuduklarını ölçe tarta, bunlar üzerinde düşüne düşüne sağlam ve sağlıklı iletişime girme ancak "kendi özgür bilinci içinde kendi aklını kullanmasıyla" gerçekleşebilir.

Alman şair Goethe;

- "*Okumayı öğrenmek sanatların en zorudur. Ben bu işe 80 yılımı verdim, ama yine de tam olarak öğrendiğimi söyleyemem"* diyerek eleştirel okumanın önemine dikkati çekmektedir.

Türkiye de okuryazarlık oranı
(2006 yılı TÜİK verilerine göre)

Kadınlarda %80.4

Erkeklerde %96.0

Toplam %88.1

BAZI ÜLKELERİN İNSANİ GELİŞMİŞLİK DÜZEYİ

(BM 2007-2008 insani gelişmişlik raporu)

İnsani gelişmişlik sırası	Yaşam süresi	Okuryazarlık oranı	Üniversiteye kadar eğitime katılanlar	Kişi başı milli gelir
1. İzlanda	81.5	99	95.4	36.510
24.Yunanistan	78.9	96	99	23.381
51.Küba	78.3	95.7	82.9	12.027
84. Türkiye	**71.4**	**87.4**	**68.7**	**8.407**
94. İran	70.2	82.4	72.8	7.968
176. Burkina Faso	51.4	23.6	29.3	1.213

Okuma gündelik Türkçede çok değişik anlamlarda karşımıza çıkabilir;

- “Onun okuması yoktur.”
- “Çok okuyan çok bilir.”
- “Bizim çocuk iyi okuyor.”
- “Oku da adam ol.”

Amerikan Kütüphane Derneğinin Okur tipini belirlemede ortaya koyduğu standartlar şöyledir;

- Yılda okuduğu kitap sayısı 5'i geçmeyen kişiler ***az okuyan okur tipi***
- Yılda okuduğu kitap sayısı 6-20 arasında olanlar ***orta düzeyde okuyan okur tipi***
- Yılda okuduğu kitap sayısı 20'yi aşan kişiler ise ***çok okuyan okur tipi*** olarak nitelendirilir.

Bacon ünlü denemesinde;

Francis Bacon -1561-1626

- Kitap vardır ancak tadına bakılmak,
- Kitap vardır yutulmak,
- Kitap vardır çiğnenmek, özümlemek içindir.

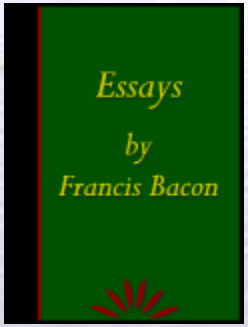

Okuyucunun gerekli olan ön bilgiyi edinebilmek için J.W.Apps Sekiz aşama öneriyor

- Başlık sayfasını okumak
- Kitabın basım tarihine bakmak
- Önsöz ya da giriş bölümünü okumak
- Gerekirse dizin bölümüne bakmak
- İçindekiler bölümünü incelemek
- Kaynakçayı incelemek
- Varsa yayınevinin notunu okumak
- Varsa yazar hakkındaki notu okumak

İpşiroğlu okumanın amaçlarını şöyle açıklamıştır

- Saplantılardan arınmış bir düşünme alışkanlığının kazandırılması
- Eleştirel bakışın uyandırılması
- Çok yönlü düşünmenin öğretilmesi
- Düş gücünün geliştirilmesi
- Okuyucunun bilinçlendirilmesi

- Düşünmek bütün beceriler gibi;
  - Öğretilebilen
  - Öğrenilebilen
  - Geliştirilebilen bir yetenektir.

- Düşünmeyi öğretmek;
  - Ortaöğretimin kazandırması gereken en önemli beceri düşünmeyi bilmek olmalıdır.

"lise" *sözü eski yunan filozoflarının çevresindekilere düşünmeyi öğrettikleri yerden geliyor*

DÜŞÜNMENİN ÖĞELERİ

Zihinsel etkinliklerin merkezi

Öğrenme gücü

BEYİN

ZEKA

DÜŞÜNME

BİLGİ

DİL

Öğrenme etkinlikleri ile elde edilen verilere zihinde verilen anlam

Zihinsel işlemlerin girdisi ve çıktısı

Eleştirel düşüncenin kaynağı

- Okuma, yalnızca bilgi edinmede, kafamıza takılan soruların yanıtını bulmada ya da başkalarının yaşantı ve deneyimlerini paylaşmada kullandığımız bir araç değildir.

- Davranış ve düşünüş gücümüzü de besler ve geliştirir.

AMERİKAN FELSEFECİLER BİRLİĞİ ELEŞTİREL DÜŞÜNEN BİREYİN ÖZELLİKLERİNİ ŞÖYLE İFADE ETMİŞTİR

- Sürekli araştırır
- Sürekli neden arar
- Açık fikirlidir
- Ön yargısızdır
- Yargılarında dürüsttür
- Alçak gönüllüdür
- Konular hakkında net bir bakış açısına sahiptir
- Ölçüt seçiminde mantıklıdır

- Okumaya konu olan, basılı ve yazılı anlam ve anlatım bütünlüğü bulunan her şey geniş anlamda bir ***metindir.***

- Dilin kullanımına göre;

1-Öğretici metinler

2-Yazınsal metinler

Bilimsel metin

- Eğer konu herhangi bir bilim ve bilim dalıyla ilgiliyse bu tür metinlerde özel ve teknik bir dil diyebileceğimiz terim anlatımı ağır basar. Terimsel söyleşinin ağır bastığı metinlere ***bilimsel metin*** denir ***(Özdemir 2005).***

BİLİMSEL ARAŞTIRMANIN TANIMI

- Problemlere güvenilir çözümler aramak amacıyla, planlı ve sistemli olarak verilerin toplanması, çözümlenmesi, yorumlanarak değerlendirilmesi ve rapor edilmesi süreci ***(Karasar 1986).***
- Bilinmeyene uzanarak bilinenleri artırma çabalarının tümü, bunun için tutulan yolların ortak adı ***(Özçelik 1981).***

BİLİMSEL ARAŞTIRMA

- Güvenilir çözümleri hedefler
- Verileri sistemli ve planlı toplar
- Toplanan verilerin analizini yapar
- Bulguları değerlendirir ve yorumlar
- Sonuçta da bu araştırmayı mutlaka rapor eder.

Bacon;

- “Bilim adamı ne ağını içinden çekerek ören örümcek gibi, ne de çevreden topladığıyla yetinen karınca gibi davranmalıdır. Bilim adamı topladığını işleyen, düzenleyen bal arısı gibi yapıcı bir etkinlik içinde olmalıdır.”

Kabul edilebilir bilimsel bir yayın;

Meslektaşlara;

1. Gözlemleri değerlendirme
2. Deneyleri tekrarlama
3. Entelektüel işlemleri değerlendirme olanağı verecek yeterli bilgi içeren ilk açıklama olmalıdır.

Bilimsel makaleler meslektaş değerlendirmesi yapılan yayın organlarında yayımlananlardır.

DERGİ

- Dergi hemşirelik araştırmaları ile ilgili mi?
- Yayın kurulu üyeleri akademik ve uygulama alanlarından mı?
- Okuyucu kitlesi kimler?
- Heyet (kurul) belirli mi?
- Derginin etki faktörü* (impact factor) nedir?

Geçmiş iki yıl içinde dergide basılan makalelerden diğer bir bilimsel yayında değinilenlerin sayısı

impact Factor =----------

aynı iki yıl içinde dergide basılan toplam makale sayısı

Bacon;

"Okumak insanı olgunlaştırır,

Konuşmak ustalaştırır,

Yazmak ise daha somut bir bilgi sağlar"

Yazılacak makalenin tipi

- Özgün bir makale mi?
- Literatür incelemesi mi?
- Vaka çalışması mı?
- Rapor mu?
- Tez mi?
- Proje mi?

Araştırma raporu yazımı

- Yazım, araştırmanın planlama aşamasında başlar, araştırmanın sonunda toplanan verilerin istatistiksel çözümlemeleri, değerlendirilmeleri ve makalenin basım aşamasından sonra tamamlanır.
- Rapor, çalışmanın tüm aşamalarının yer aldığı oldukça da zor toplanan bir bölümüdür.

SÖZ UÇAR YAZI KALIR
"verba volant, skripta manent"

- Araştırma öncesinde ve sırasında araştırmacı konuyu ve yöntemini ayrıntıları ile;
  - **düşünür, danışır,**
    - **okur, tartışır,**
      - **yeniden düşünür,**
        - » **değiştirir, yeniden tartışır….**
- Düşüncenin oluşumu için bu sürecin yaşanması gerekir.
- Araştırmacı, araştırmanın her aşamasında düşündüklerini yazıya dökmeli, sürekli yeni notlar tutmalıdır.

BELKİ BİR ŞARKI, BELKİ BİR VAAZ OLABİLİR

- Uygulamada çok iyi iş çıkaran araştırmacılar, ürünlerini makaleye dönüştürdüklerinde, çoğunlukla başarısız olurlar.
  - ***Kalite ve emeği yansıtmayan ürünler ortaya çıkar.***
- İyi yazılmış bir makale, iyi yetişmiş bir bilim adamının ürünüdür.

- Özellikle öğrenciler ve genç araştırmacılar nasıl yazı yazılacağını öğrenmelidirler;
  - yazmayı öğrenmek için çok okumalısınız,
  - iyi yazmayı öğrenmek için iyi yazılmış eserleri okumalısınız,
  - kendi mesleki dergilerinizi okuyun,
  - fakat ayrıca gerçek edebiyat da okuyun.

Görkemli yollar zahmetle döşenir

- Yazmak yeniden yazmak demektir…
  - Yeniden yazmak fikrin ilk ele alınış biçiminden
  - Sözcüklerin kullanılışından
  - Tutarlılığından
  - İrdeleniş biçiminden duyulan hoşnutsuzluğu yansıtır.

19. YÜZYILDA ROBERT KOCH VE LOUİS PASTEUR

- Eleştirmenleri ikna etmede deneylerini en ince ayrıntısına kadar anlatmayı gerekli gördü
- Deneylerin tekrarlanabilirliği bilim felsefesinin temel doktrini oldu ve bu gelişme İMRAD formatına yol açtı.

IMRAD (akronim)

- **Introductin** (giriş)
- **Methods** (yöntemler)
- **Results** (bulgular)
- **Discussion** (tartışma)

Günümüz dergileri incelendiğinde;

- **Conclusion** (sonuç) eklendiği görülmekte.

ARAŞTIRMA RAPORUNUN BÖLÜMLERİ

- ÖN BÖLÜM
- ANA BÖLÜM
- EKLER BÖLÜMÜ

ÖN BÖLÜM

1) Başlık sayfası
   a) Başlık
   b) Yazar/yazarlar ismi
   c) Kurum ismi
   d) Raporun yayınlandığı yer ve tarih
2) Önsöz ya da teşekkür
3) İçindekiler listesi
4) Çizelge listesi
5) Şekiller listesi

ANA BÖLÜM

1) **Giriş**
   a) Problemin geniş açıklaması
   b) Araştırmanın amacı
   c) Araştırma sorusu ya da denence
   d) Sınırlılıklar
   e) Terimlerin açıklanması
   f) Sayıltılar
2) **İlgili yayınların gözden geçirilmesi/genel bilgiler**

ANA BÖLÜM

3) Yöntem (gereç ve yöntem)

a) Araştırma yeri, süresi, türü
b) Evren ve örneklem
c) Örnek sayısı ve örnek seçim tekniği
d) Araştırmaya katılım oranı
e) Araştırmanın bağımlı ve bağımsız değişkenleri
f) Araştırmanın veri toplama aracı/araçları
g) Araştırmanın uygulama şekli ve uygulamalar
h) Uygulamada karşılaşılan güçlükler, verileri düzenleme ve çözümleme yöntemleri

III

ANA BÖLÜM

4) Bulgular
   a) Tanımlayıcı bulgular
   b) Denence ve amaçlara yönelik bulgular
   c) Diğer bulgular
5) Tartışma
6) Sonuçlar ve öneriler
7) Özet (Türkçe ve yabancı dilde) ve anahtar sözcükler
8) Kaynaklar

EKLER

1) Örneklem listeleri

2) Veri toplama araçları

3) Rehber kitapçıklar

4) Ek çizelgeler vb.

ARAŞTIRMANIN ADI

- Başlık araştırmayı tanımlar şekilde açık ve kesin mi?
  - Ne çok genel ve sığ ne de çok ayrıntılı uzun olmalıdır.
  - Jargon ya da argo sözcükler içermemeli
  - Başlık okuyucunun ilgisini çekmeli ve makaleyi okumaya teşvik etmelidir.

ARAŞTIRMANIN ADI

- Araştırmanın her aşamasında Ad, Amaç ve Yöntem özel bir önem taşır. Bu üç öğe her zaman akılda tutulmalı, tüm araştırma süresince birbirleriyle uyumlarına özen gösterilmelidir.
  - **Ad, amacı ve yöntemi içermeli,**
  - **Amaç, ad ve yöntemi yönlendirmeli,**
  - **Yöntem, ad ve amacı açıklamalıdır.**

- Araştırmanın adını seçmek ve yazmak çok güçtür.
- Ad araştırmanın hem ilk, hem de son yazılan bölümüdür;
  - **Önce yazmanın nedeni, araştırma süresince yönlendirici olmasının sağlanabilmesidir**
  - **Sonra yazmanın iki nedeni olabilir**
    - Araştırma bitiminde araştırmacı başlığı beğenmemiş olabilir
    - Pek çok nedenlerle, araştırmanın amacı ve yönteminin başlangıçta beklendiğinden farklı gelişmesi, adının da değişmesine neden olabilir.

Yazarın nitelikleri ve şimdiki pozisyonu nedir?

- Kim yazmış?
- Niçin yazmış / yazmışlar?
- Onlar ne yapmış?
- Nerede, ne zaman ve nasıl yapmışlar?
- Ne bulmuşlar?

ÖZET YAZIMI

- Özet (abstract, öz), makalenin her önemli bölümünün (giriş,gereç-yöntem, bulgu, tartışma) özetini veren makalenin kısa şeklidir.

- Özetler genelde 100-500 kelimeli olup, ortalama 250-300 kelimedir

II

ÖZET YAZIMI

- Özet asla yeni bilgi veya makalede belirtilmeyen sonuçları vermemelidir.
- Eserlere kaynak gösterme özet'te yapılmamalıdır.
- Uzun bir terim özet içinde birkaç defa kullanılmadıkça kısaltılmamalı.
- En çok rastlanan hata, konuyla ilgisiz ayrıntıların verilmesidir.

ÖZET YAZIMI

- Özet'te şekil ve çizelgelere yer verilmez, ayrıca alt başlık vs. kullanılmaz
- Özet normal araştırma raporlarına ekleneceği gibi ondan ayrı olarak da hazırlanıp yayınlanabilir
- Özet makalenin evrensel olarak okunan ilk kısmıdır. Bu nedenle özet'in açık ve basit yazılmasının çok önemi vardır

ANAHTAR KELİMELER

- Anahtar (kilit) kelimeler başlıktan alınmamalı ancak, çalışmanın kendisi içinde yer almalıdır.
- Kilit kelimeler sıklıkla 3-6 arasında bulunur, ancak yayın yapılacak dergideki ***"Yazar için Rehber"*** kısmında bahsedilen ile tutarlı olmalıdır.
- Bu kilit kelimeler, araştırmanın ana temasını içermeli ve bu kelimeler arandığında; makaleye ulaşımına izin verecek biçimde olmalıdır.

Araştırmanın girişinden yönteme kadar neler yazılmalı?

- Problemin tanımı nedir?
- Araştırmanın amacı?
- Araştırma sorusu ne?
- Denenceler neler?
- Varsayımlar neler?
- Araştırmanın önemi nedir?
- Araştırmanın sınırlılıkları var mı? Varsa neler?
- Konu ile ilgili terimler açıklanmış mı?
- Genel bilgiler neler?

GİRİŞ

- Araştırmacı çalışmanın konusunu kavradığını sunabilmiş mi?
- İlgili araştırmaların tartışmalarında tarafsızlık var mı?
- Literatürü aktarırken uygun bir zaman skalası var mı?
- Taramada teorik bir çatının kullanılıp kullanılmadığı tanımlanmış mı?
- Önceden yapılmış çalışmaların eleştirel değerlendirilmesi ile mi ya da toplanmış bilgilerden mi taranarak bulunmuş?

GİRİŞ NASIL YAZILIR?

- Giriş'in amacı, okuyucunu konuyla ilgili önceki yayınlara bakmaya ihtiyaç duymaksızın, şimdiki çalışmanın sonuçlarını anlayıp değerlendirmesine olanak verecek şekilde temel bilgileri içermelidir.

- Girişte okuyucunun dikkatini çekmek için bir "kanca"nızın olması gerekir.

- Bu konuyu neden seçtiniz ve neden önemlidir?

GİRİŞ NASIL YAZILIR?

- Giriş genellikle literatür incelemesinin kanıtıdır.
- Okuyucunun probleme oryantesini sağlayacak bilgi içerir .
- Çalışmanın amacı yada hipotezlerini ve çalışmanın temel gerekçesinin içerir.
- Bu maddeler; mantıklı bir sıra içinde sunulmalıdır.
- Bir literatür incelemesi;makale tarihsel bir temada olmadıkça konu ile ilgili ve günceli sunmalıdır.

GİRİŞ

- Giriş, hem geniş hem de konu üzerinde araştırma bilgisi olmalı ve bir amaç sunmalı.
- Literatür incelemesi, sadece araştırmaları tanımlamasından ziyade , diğer çalışmalara da eleştirel olarak değinmeli.
- Yazarlar genellikle kendi görüşlerini ya da araştırma bulgularını destekleyen literatürü sağlamak eğilimindedir.

GEREÇ VE YÖNTEM
(METODOLOJİ)

- Bu bölüm;
  - Araştırmanın tipi, yeri, zamanı
  - kullanılan araç (anket, ölçek vb.)
  - kullanılan yöntem,
  - örneklem seçme kriterleri,
  - örneklem hacmi,
  - yanıtlama oranını ve
  - kullanılan istatistik tekniği
  - Verilerin analizini içermelidir.

DİZAYN

- Çalışma yeterince tanımlanmış mı?
- Çalışmanın tipi

  örnekler:

  – tanımlayıcı,

  – deneysel,

  – yarı deneysel mi olduğunu tanımlanmış mı?

- Araştırma metodolojisi mantıklı bir sıra içerisinde açıklanmalı.
  - Örneğin;örneklemin seçilmesine ilişkin olarak araştırma kapsamı içinde ve dışında tutulma nedenleri gibi.
- Araştırma deseni, araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmek için doğru bir yöntem olduğunu doğrulamak zorundadır.

ÖRNEKLEM

- Bu bölüm okunduğunda düşünülecekler;
  - Evren belirtilmiş mi?
  - Örneklem belirleme de hangi yöntem kullanılmış?
  - Örneklem seçim metodu uygun mu?
  - Araştırmaya katılan oranı uygun mu?
  - Analizler için kullanılan örneklem uygun mu?

- Çalışmanın popülasyonu evreni temsil ediyor mu?
- Örneklemin özellikleri büyüklük , kültür, cinsiyet vb. göz önüne alınmış mı?
- Çalışmanın zayıf ve güçlü yönleri neler?

ARAÇLAR

- Aracın seçim nedenleri var mı?
  - örneğin: anket, gözlem, görüşme, ölçüm, hasta kayıtları, günlükler vb.
- Aracın kullanımında yarar/sınırlılıklar tartışılmış mı?
- Araştırmacı aracı kendi geliştirmişse nasıl geliştirilmiştir?

GÜVENİRLİK VE GEÇERLİK

- Çalışmada geçerlik ve güvenirlik konuları göz önüne alınmış mı?
- Araştırmanın metodolojisinde taraf tutulmuş mu?

PİLOT ÇALIŞMA

- Pilot çalışma tamamlanmış mı?
- Ne tür değişiklikler yapılmış niçin?

ETİK

- İzin alınmış mı?
- Mahremiyetinin ve isminin gizlenmesi sağlanmış mı?
- Katılımcıya hakları açıklanmış mı?
- Zarar gördüğünde çalışmadan ayrılma özgürlüğü var mıdır?
- Etik komite çalışmayı onaylamış mı?

BULGULAR

- Metinde şekiller, yüzdeler ya da diyaloglar verilmiş mi?
- İstatistik testlerden ihmal edilen yada dahil edilenler için mantığa uygunluk sağlanmış mı?
- Küçük örneklem gruplarında yüzdelikler mi kullanılmış?

- Araştırmadan elde edilen bulguların, araştırma hipotezlerini veya araştırma sorusunu doğrulayıp doğrulamadığının kararı verilmelidir.
- Veriler grafik ve tablolar şeklinde sunulursa anlaşılırlığı artırır.
- İstatistiksel testlerin adı verilmeli ancak testler açıklanmamalı.
- Serbestlik derecelerinin verilmesi.

- Farkın anlamlı olup olmadığı, anlamlıysa hangi hata düzeyinde olduğunun verilmesi,
- Hangi gruplar (ya da değişkenler) arasında fark yada ilişki olduğunun anlaşılması, farkın nerden kaynaklandığının açıklanması
- Bulguların sunumu araştırmanın kalitatif ve kantitatif olmasına göre değişir.

TARTIŞMA

- Bulguların tartışması anlaşılabilmiş mi?
- Tartışma araştırma bulguları üzerine bir yorumdur.
- Tartışmada bulgular tekrarlanmamalı yada yeni bir bulguya yer verilmemelidir.
- Araştırmanın elde etmek istediği amacı göstermelidir.

- Tartışma da şimdiki araştırma bulguları ile önce yapılan araştırma bulguları ve teorik içerik birbiri içine yerleşmeli.
- Hipotez testlerinin ve örneklemin olanak verdiği ölçüde genellemelerde bulunulur
- Bu bölüm araştırmanın dış geçerliliğinin içeriğini ve sınırlarını oluşturur.
- Beklenmedik bir sonuç(bulgu) ile karşılaşılırsa bu durum açıklanmalıdır.

- Eğer okur tartışma kısmını okuduktan sonra kendisini “peki sonra?” diye sorarak bulursa;

“Muhtemelen yazar kendini ağaçlara (veriler) o kadar kaptırmış ki ormanda ne kadar güneş olduğuna dikkat etmemiştir.”

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

- Bulgular mantıksal olarak sonuçlarla ilişkili mi?
- Ön yargılı düşüncelerini yerleştirmek gibi çarpıtılmış girişimleri var mı?
- Daha önceden atlanan şeyleri araştırmacı nasıl belirtmiş?
- Çalışma bulguları mevcut hemşirelik bilgisine katkısı oldu mu?

- Makale okunduktan sonra belirgin öneriler var mı?
- Öneriler uygulanabilir mi?
- Araştırmacı sınırlılıklarını onaylamış mı?
- Gelecekteki araştırmalar için önerileri var mı?

- Bu bölümün son paragrafı araştırmacının özeleştirisi niteliğinde olmalıdır;
- Neler yapılmadığı için sonuç böyle oldu, neler yapılsaydı sonuç ne olabilirdi, bundan sonra nelerin yapılması uygun olur, bulunan sonuçların pratik yaşama katacaklarının neler olacağı vb.

TEŞEKKÜR

- Teşekkür de önemli olan, basit nezakettir.
- Önerilen teşekkür kelimelerini, yardımına teşekkür ettiğiniz kişiye göstermek akıllıca olur.
- Arkadaşlarınıza, meslektaşlarınıza hoşlanmayacakları şekilde olacaksa hoşlanacakları biçimde teşekkür etmeniz uygun olur.
- Maddi katkılara teşekkür edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Farklı dergiler kaynakların farklı biçimde sunulmasını isteyebilir.
- Bu talepler, derginin "***yazarlar için rehber"*** kısmında sunulur.
- Kaynaklar güncel olmalıdır, geniş ve konu ile ilgili olmalıdır.
- İkincil kaynakların aşırı kullanımı olmamalıdır.

İkincil kaynak bir yazarın gerçek yazardan ziyada bir başkası tarafından hazırlanmış bir çalışmaya atıf yapılması durumudur.

- Kaynak gösterme biçimi sonsuz sayıda olabilir, pek çok dergi üç genel şekilden birini verir;
  - İsim ve yıl sistemi
  - Alfabe sayı sistemi
  - Atıf sırası sistemi

İSİM VE YIL SİSTEMİ

- Formül;
  - Yazarın soyadı, Yazarın adının baş harfi . (Yıl). Makalenin adı. *Sureli Yayının Adı, cilt* (süreli yayının sayısı), sayfa aralığı.
- Örnek;
  - Ozsoy S.A, Ardahan M, Özmen D. (2007) Reliability and validity of the colorectal cancer screening belief scale in Turkey. Cancer Nursing 30:2, 139-145.

ALFABE SAYI SİSTEMİ

1. Çelebioğlu A, Ozsoy S.A. Peters D. (2007) Study of the reliability and validity of community Health Intensity Rating Scale (CHIRS) in the Turkish community. Public Health Nursing 24, 3, 283–292
2. Kartal A, Özsoy S.A. (2007) Validity and reliability study of Turkish version of Health Belief Model Scale in the diabetic patients. International Nursing of studies, 44, 1447–1458

ATIF SIRASI SİSTEMİ

1. Mandıracıoğlu A, Özsoy S.A, (1995)Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Hemşirelik Yüksek Okulu Son Sınıf Öğrencilerinin Ötenazi Konusuna Yaklaşımları. Kriz Dergisi, 3:1-2, 307-10.
2. Özsoy S.A, (1996) Nüfus, Çevre ve Kadın Sağlığı. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi, 12:3, 109-16.
3. Bayık A, Erefe İ, Bahar Z, Özsoy S.A, Türkistanlı E, (1996) Sağlık Meslek Lisesi Hemşirelik Öğrencilerinin Sigara İçmeye Yönelik Tutumları" Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi, 12:2, 33-43.

RAPOR YAZIMINDA TEMEL İLKELER I

- Raporun dili yalın, açık, kolay anlaşılır olmalı
- Devrik tümce yerine, düz tümce, argo sözcüklerden kaçınılmalıdır
- Özenle hazırlanmış bir rapor kısa ve öz olmalı (kısa yazımda önemli düşünceler unutulmamalı)

RAPOR YAZIMINDA TEMEL İLKELER II

- Bölümler arasında uygunluk olmalı
- Rapordaki terimler metin içinde geçtikleri ilk yerde açıklanır.
- Kısaltmalar, ilk geçtikleri yerde ayıraç içinde açık şekilde yazılır

RAPOR YAZIMINDA TEMEL İLKELER III

- Aynı anlama gelen sözcükler birbirinin yerine kullanılmaz, rapora hangi sözcük ile başlanmışsa o sözcükle tamamlanır
- Tümce başı sayı ile başlatılmaz, tümce içindeki tek basamaklı sayılar yazı ile açıklanır, 10 ve üstündeki çift basamaklı sayılar rakamla yazılır
- Raporda olaylar yada olgular kişi zamirleri kullanılarak kişileştirilmez

RAPOR YAZIMINDA TEMEL İLKELER IV

- Araştırma tamamlandığında eylem di'li geçmiş zaman ile anlatılır, önceden yapılan çalışmaların tümcelerinde miş'li geçmiş zaman, yorum,öneri ve denenceler de ise geniş zaman kullanılır

- Bir paragraf en az üç tümceden oluşturulur, her paragrafta tek bir konu işlenir, paragraflar arası geçişler anlamlı ve mantıklı olmalıdır

RAPOR YAZIMINDA TEMEL İLKELER

V

- Rapor son bir kez bütünü sesli olarak okuyarak gereksiz sözcük ve tümceler çıkarılır, unutulanlar varsa eklenir.
- Rapor yazımı tamamlandıktan sonra bir süre bekleyip yine okumak önerilmektedir.
- Mümkünse rapor, bilgisine ve yapıcı eleştirisine güvenilen iki üç kişiye okutularak önerileri değerlendirilir.

Başarı dileklerimi sunarım …